Svet
Evropske unije

Bruselj, 3. februar 2017
(OR. en)

5740/17

EDUC 24
JEUN 11
SOC 53
EMPL 39

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. predh. dok.:	5240/17 EDUC 8 JEUN 3 SOC 11 EMPL 7
Zadeva:	Prispevek izobraževanja in usposabljanja k socialni koheziji ter spodbujanje skupnih evropskih vrednot v okviru evropskega semestra v letu 2017 – *orientacijska razprava* (javna razprava v skladu s členom 8(2) Poslovnika Sveta [na predlog predsedstva])

Predsedstvo je po posvetovanju z Odborom za izobraževanje pripravilo priloženi dokument, ki bo podlaga za orientacijsko razpravo na seji Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport 17. februarja 2017.

PRILOGA

Prispevek izobraževanja in usposabljanja k socialni koheziji ter spodbujanje skupnih evropskih vrednot v okviru evropskega semestra v letu 2017

Dokument predsedstva za razpravo

Ta orientacijska razprava je ena od tematskih razprav v okviru prispevka Sveta k evropskemu semestru v letu 2017, ki jih povezuje splošna tema „izboljšanje socialno-ekonomskih razmer za boljšo Evropo“. Predsedstvo želi zagotoviti, da bodo k razpravi Evropskega sveta o evropskem semestru prispevale vse ustrezne sestave Sveta, na primer Svet za izobraževanje, in njihova pripravljalna telesa.

Predsedstvo meni, da bi se moral Svet za izobraževanje v svojem prispevku k evropskem semestru v letu 2017 osredotočiti na **socialno kohezijo in spodbujanje skupnih evropskih vrednot**. Evropska unija (EU) se mora namreč – potem ko je evropski celini prinesla pol stoletja miru, varnosti in blaginje – zavzemati za temeljne vrednote, ki prispevajo k boljšemu vključevanju ob hkratnem ohranjanju raznolikosti.

Dogodki v Evropi in po svetu so sprožili več vprašanj, ki so povzročila zaskrbljenost med državljani EU ter terjajo pozornost in skupno ukrepanje na ravni EU. Gospodarska in dolžniška kriza v letih 2008 in 2009 je na primer privedla do dolgotrajne brezposelnosti in nizkih plač, kar je imelo negativne posledice za mlade in je zadušilo realno rast plač. Zaradi trenutne nestabilnosti v državah v evropskem sosedstvu so se povečali migracijski tokovi ter okrepili radikalne ideologije, nasilni ekstremizem in terorizem, obenem pa so se pojavila druga varnostna vprašanja.

Pri tem ne smemo pozabiti na nedavno in prihodnjo politično realnost, med drugim na izid referenduma o izstopu iz EU v Združenem kraljestvu, posledice volitev v ZDA za čezatlantske odnose in vse večje število populističnih strank; to so vprašanja skupnega pomena za EU in njene države članice.

Zato je ključnega pomena, da ponovno razmislimo o tem in poudarimo, da je EU zgrajena na več temeljnih vrednotah, ki jih ne bi smeli jemati zlahka ali za samoumevne. Te skupne vrednote in splošna pravna načela, določena v členih od 1 do 3 Pogodbe o Evropski uniji (PEU), so socialno-politična in kulturna dediščina Evrope ter opredeljujejo, kdo in kaj smo: vse tesnejša unija med evropskimi državljani, ki temelji na načelu „združeni v raznolikosti“. Izobraževalna politika ima zato glavno vlogo pri spodbujanju vključevanja in spoštovanja raznolikosti v EU.

Da obudimo zaupanje v evropski projekt, zlasti pri mlajši generaciji Evropejcev, potrebujemo svež in odločen zagon. Trenutne težavne naloge moramo spremeniti v priložnosti ter tako oblikovati močnejšo, bolj povezano in bolj socialno Evropo, ki bo ustvarjala gospodarsko blaginjo in skrbela za dobro počutje vseh državljanov v vseh starostnih skupinah, tako da jim bo omogočila, da z vseživljenjskim izobraževanjem postanejo aktivni in demokratični državljani EU.

Države članice EU morajo s svojimi politikami izobraževanja in usposabljanja zagotavljati visokokakovostno izobraževanje in enake možnosti za vse. Evropski državljani bi morali imeti dostop do kakovostnega izobraževanja. To pomeni, da bi morali izobraževalni sistemi temeljiti na dosledni vključenosti, enakosti in pravičnosti ter omogočati razvijanje znanj in spretnosti, vrednot, sposobnosti in inovativnosti (zlasti v okviru digitalne agende), ki so nujen pogoj za zaposljivost in za življenje nasploh. Ti dejavniki bi morali prevladovati v vseh sistemih formalnega, neformalnega in priložnostnega izobraževanja in učenja vse od predšolske vzgoje in varstva naprej, saj je le tako mogoče zagotoviti varnostno mrežo, ki bo državljane učinkovito varovala pred socialno izključenostjo.

Kot je navedeno v Unescovem cilju trajnostnega razvoja št. 4 glede zagotavljanja vključujočega in pravičnega kakovostnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja za vse ter v nedavnem sporočilu Komisije o izboljšanju in posodabljanju izobraževanja (dok. COM (2016) 941 final), je zaradi spodbujanja socialno-ekonomskega razvoja in socialne kohezije nujno treba vsem učencem nuditi visokokakovostno izobraževanje ter jim omogočiti, da pridobijo ustrezna znanja in spretnosti. Z izobraževalnimi politikami bi torej bilo treba spodbujati razvoj socialnih in državljanskih kompetenc, nediskriminacijo, socialno vključevanje, kritično razmišljanje, medijsko pismenost, medkulturno razumevanje, strpnost do drugačnosti, pa tudi kulturo miru in nenasilja, globalno državljanstvo in spoštovanje kulturne raznolikosti ter prispevka kulture k trajnostnemu razvoju.

V Evropi moramo mladim z drugačnimi in posebnimi potrebami, pri katerih obstaja velika nevarnost, da bodo zgodaj opustili šolanje ter da bodo socialno ali ekonomsko prikrajšani, zagotoviti individualno podporo. Poskrbeti moramo tudi za možnost prehajanja med formalnim, neformalnim in priložnostnim učenjem. Pri tem so relevantne vse takšne pobude, kot na primer nova evropska solidarnostna enota, v kateri lahko mladi s prostovoljnimi dejavnostmi pridobijo znanja, spretnosti in izkušnje, lokalni projekti, financirani v okviru programa Erasmus+, ter čedalje širša uporaba spletnih platform in virtualne izmenjave, zato bi jih bilo treba spodbujati. Znova je treba opozoriti tudi na pomen mobilnosti in projektov v okviru programa eTwinning, ki promovirajo evropsko državljanstvo.

Glede na navedeno naj ministri izmenjajo mnenja in izkušnje o naslednjih vprašanjih:

1. Ponoven razmislek o temeljnih vrednotah EU, da bi oblikovali močnejšo, bolj povezano in socialno-ekonomsko Evropo: Izobraževalne politike morajo biti vključujoče in spodbujati spoštovanje raznolikosti v EU. Vendar pa so se v nedavni raziskavi PISA 2015 pokazale socialno-ekonomske razlike, ki negativno vplivajo na splošno stopnjo izobraženosti učencev. Z izboljšanjem nabora znanj in spretnosti marginaliziranih učencev in delavcev, ki naj bi ga zagotovili z visokokakovostnim izobraževanjem in usposabljanjem, bomo bistveno pripomogli k odpravi teh razlik in zmanjšanju neenakosti v izobraževanju. Kaj v zvezi s tem počnejo države članice?

2. Odmik od miselnosti, da morajo politike izobraževanja in usposabljanja imeti „enotno rešitev za vse“: Potrebujemo bolje prilagojene učne načrte in programe, ki bodo omogočali, da bodo mladi z drugačnimi in posebnimi potrebami, pri katerih obstaja velika nevarnost, da bodo zgodaj opustili šolanje ter da bodo zato socialno in/ali ekonomsko prikrajšani, deležni individualne podpore. Ali je programe izobraževanja in usposabljanja držav članic EU mogoče izboljšati z določitvijo nacionalnih in evropskih ciljev? Kako države članice podpirajo stalno strokovno izpopolnjevanje učiteljev, vzgojiteljev in drugega pedagoškega osebja ter jih spodbujajo k izmenjavi izkušenj in pristopov, ki omogočajo intenzivnejše in boljše vključevanje ob ohranjanju raznolikosti?

Da bi vsem ministrom omogočili, da sodelujejo polno in vzajemno ter tako prispevajo k plodni razpravi, morajo biti prispevki čim bolj kratki in jedrnati. Ministri bodo tako imeli priložnost, da se po potrebi večkrat oglasijo.

Predsedstvo želi Evropskemu svetu za marčevsko zasedanje poslati zbirno poročilo s ključnimi sporočili vseh ustreznih sestav Sveta, ki bodo prispevale k evropskemu semestru v letu 2017.